

Hankkeen loppuraportti (kyläseuran sivuille)

1. Toteuttajan nimi Myllynkulman kyläseura ry

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Hankkeen nimi	Patoalueen kunnostus 2022
Hanketunnus	187006

3. Yhteenveto hankkeesta

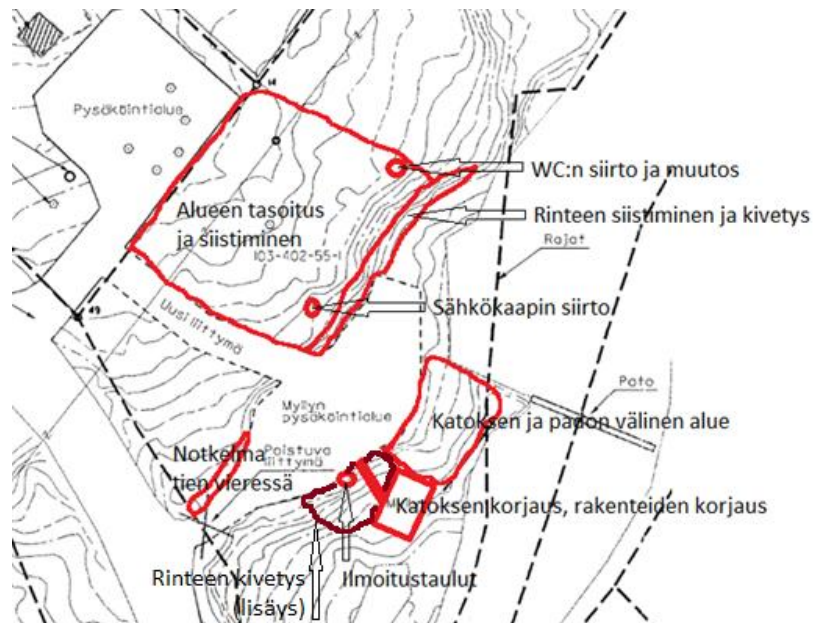
Myllypadon alue Humppilan kunnan alueella ei ränsistyneenä enää palvellut alueen historiallista arvoa. Myllypadon aluetta ei myöskään voitu täysipainoisesti käyttää kyläyhteisön virkistymis- ja kokoontumisalueena sen vesakoitumisen, liettymisen ja myllykatoksen huonon kunnon vuoksi. Edellä mainitut ongelmat poistettiin hankkeen puitteissa 1.2. - 31.12.2022 välisenä aikana.

Kuva kertoo yleisellä tasolla, millaisessa kunnossa patoalue oli ennen kunnostamista.

Kohteet, joihin hankkeessa suoritettiin toimenpiteitä, ilmenevät oheisesta kartasta.

- Padon ja muistomerkin välisen alueen kunnostus ja tasoitus.
- Sähköasennus ja kaapelikaivannot.
- Rinteiden siistiminen ja kivetys.
- Myllykatoksen rakenteiden ja katon korjaus.
- Museokoneiden siirto katoksessa.
- Puulattian teko terassiosalle ja portaat ylätasolle.
- Katoksen kaitteet.
- Katoksen sähkötyöt.

Kyseiset kohteet kunnostettiin hankkeen edellyttämällä tavalla.

Hankkeen toteuttamiselle saatiin rahoitus Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Julkisen rahoituksen saaminen oli hankkeen toteuttamisen edellytys. Humpilan kunta antoi rakennusajaksi 10 000,- lainan.

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hankkeen kustannusarvio oli	21 251,58 e,	Toteutuneet kustannukset olivat	23 601,87 e,
josta tukiaavustuksen osuus	12 750,95 e.	josta ostetut tavarat ja palvelut	12 716,37 e.
Ennakoitu talkootyön osuus	6 510,00 e.	Toteutunut talkootyön osuus oli	10 885,50 e.
Yksityinen rahoitustarve oli	1 990,63 e.	ELY-keskuksen tekemän laskelman mukaan	
		yksityiseksi rahoitustarpeeksi jäi	1 180,55 e.

Rahoituserittely ELY-keskuksen 10.2.2023 tekemästä maksupäätöksestä.

	Tukipäätöksessä hyväksytty rahoitus	Maksuun haettu tuki ja esitetty muu rahoitus	Maksupäätöksessä hyväksytty rahoitus
Haettava tuki / avustus	10 200,76	10 173,10	9 228,66
EU-osuus	5 355,39		4 845,04
Valtio	4 845,37		4 383,62
Kuntaraha toimintaryhmältä	2 550,19	2 543,27	2 307,16
Julkinen tuki yhteensä	12 750,95	12 716,37	11 535,82
Yksityinen, rahallinen osuus	1 990,63		1 180,55
Yksityinen, vastikkeeton työ	6 510,00	10 885,50	6 510,00
Yksityinen rahoitus	8 500,63	10 885,50	7 690,55
Rahoitus yhteensä	21 251,58	23 601,87	19 226,37
Kokonaisrahoitus	21 251,58	23 601,87	19 226,37

Talkootöissä oli mukana 11 henkilöä yhteensä 712,5 tunnin verran, josta 7,5 tuntia oli traktorityötä. Yhdellä talkoolaisella on sähköurakointioikeudet. Alkuperäinen talkootyötuntiarvio ylitettiin 290,5 tunnilla ja traktorityön osalta 1,5 tunnilla.

Rakentamiskulut nousivat merkittävästi hankkeen suunnittelun ja toteuttamisen välisenä aikana. Hanke pystyttiin toteuttamaan ennakoituihin budjettivaroihin, koska ostopalveluja kyettiin siirtämään talkootyönä tehtäväksi.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteita olivat seuraavat:

- Vanhan mylykoneiston suojana olleen ränsistyneen katoksen korvaaminen kunnollisella.
- Katoksen vanhojen betonirakenteiden kunnostaminen siinä määrin, kuin se oli välttämätöntä.
- Vesakoituneiden ja liettyneiden rinnekohtien kunnostus sekä alueen raivaaminen siten, että ylempänä olevalta Armas Puolimatkan muistomerkillä saatiin näkyvyys padolle.
- Rinnekohtien päällystäminen maakankaalla ja kivetyksellä vesakoitumisen hillitsemiseksi.
- Alueen tasoitus siten, että siitä voidaan leikata ruohot vesakoitumisen estämiseksi tulevaisuudessa.
- Terassiosan tekeminen kunnostettuun mylykatokseen, jolloin katosta voidaan käyttää kylän asukkaiden kokoontumis- ja virkistyspaikkana, pieniin kekkereihin sekä patorakennelmien ja antiikkikoneiden esittelyyn lähimatkoille sekä kauempaakin tuleville turisteille.
- Kulkuyhteyden tekeminen mylykoneistolle ja terassille portailla ylempänä olevalta tasanteelta.
- Muutenkin antaa ränsistyneelle ja romahtamisvaarassa olevalle katosrakenteelle jatkoaika ja saattaa hyvin pitkälti hoitamattomana ollut patoalue paremmin palvelemaan virkistyskäyttöä.

4.2 Toteutus

4.2.a Toimenpiteet

Padon ja muistomerkin välisen alueen vesakko ja kannot raivattiin ja ko. alue sekä tien vieressä oleva notkelma tasoitettiin. (Katso yllä oleva kartta.) Alueella olevaa sähkökaappia ei säästösyistä siirretty, vaan naamioitiin koristepensaille. Alueen alisivulla oleva pitkä rinne tasoitettiin ja päällystettiin n. 1 – 10 kg kokoisilla kivillä.

Näissä kolmessa kuvassa näkyy, miten näkymä joelle on muuttunut aikaisempaan verrattuna. Vesakko on poistettu, maan pinta tasoitettu ja rinne kivetty.

Kivetyksen alla on maakangas estämässä ruohon ja vesakon kasvua.

Katoksen ja padon väliseltä alueelta poistettiin maata siten, että katoksesta saatiin maanpinnan kaato ulospäin. Vesakko ja kannot alueelta poistettiin. Poistettu maa-aines käytettiin yläpuolisen rinteen oikaisuun.

Tästä kuvasta näkyy, miten maan pinta on saatu viettämään katosrakennelmasta pois päin.

Kuvassa näkyy myös sähkön tuonti katokseen maakaapelilla sähkökaapista.

Sähkökaapeli vietiin suojaputkessa seinän korjausvalun sisällä katonrajaan. Kaapeli saatiin lahjoituksena.

Patoalueelle vievälle tielle asennettiin puomi sekä työmaasta varoittava kyltti. Katoksen yläpuolelle tasanteelle asennettiin pressukatos, johon tuleva puutavara sijoitettiin sateelta suojaan. Katos saatiin veloituksetta lainaksi rakennusajaksi. Tämä tehtiin maanpinnan tasoituksen ja kivipenkan tekemisen jälkeen, ennen patoalueen katoksen korjaamiseen ryhtymistä.

Katosrakennelma ennen sen korjauksen ryhtymistä. Tässä vaiheessa maansiirtotyöt oli tehty. Myös nurkkapilarin tukeminen oli tehty (katso alempana oleva kuva).

Yksi joen puoleisista tukipilareista alkoi alaosastaan kallistua, koska vanha betonirakennelma, jonka varassa pilari lepäsi, oli murentunut. Ratkaisuna pilari oikaistiin ja tuettiin kivillä sekä sisä- että ulkopuolelta.

Kuvassa vasemmalla pylväs, jonka rikkonainen perusta tuettiin kivillä.

Kuvassa näkyvä betonimuuri (pylvään perusta) on osa sitä juoksutusränniä, jolla vesi johdettiin myllyn vesiturbiinista pois. Tältä osin ränni jouduttiin täyttämään osin kivillä muurin tukemisen takia. Ränni oli tältä osaltaan jo korjauskelvoton.

Myllyn vesiturbiinille padolta tuleva vesirännin (toisella puolella katosta) romahtaminen on vielä estettävissä. Kyläseura suunnittelee sen korjaamista ainakin sellaiseen kuntoon, että se ei romahda.

Myllykatoksen korjauksessa suoritettiin seuraavat toimenpiteet:

Katoksesta poistettiin tulevaa työtä haittaavat irtoroskat. Korjaustoimenpiteiden tiellä olleet museoesineet, kuten myllynkivet, siirrettiin syrjään. Myöhemmin, ennen aluskaton laittoa, museoesineet siirrettiin taljaamalla loppusijoituspaikoilleen.

Kallistunut betoniseinä oikaistiin alaosastaan betonilla valamalla ja yläosastaan oikaisulaastilla. Seinässä ollut aukko murattiin umpeen. Kuvassa on osittain näkyvissä lankuista tehdyt tuet, joiden varaan seinän oikaisuvalu tehtiin.

Kuvassa vasemmalla näkyy myös vesiränni, jota pitkin aikoinaan ohjattiin vedenvirtaus myllyn vesiturbiinille. Vesiränni on myös romahtamisvaarassa. Hankkeen ulkopuolisena työnä rännin yläpintaan valettiin romahtaneen tuen tilalle syksyllä 2022 uusi tuki. Näin pyrittiin varmistettiin se, että ränni ei romahtaisi ennen sen jatkokorjauksiin ryhtymistä.

Kuva betoniseinästä sisäpuolelta oikaisuvalun jälkeen.
Seinän alaosaan valettiin antura, jolla estetään seinän myöhempi kallistuminen.

Oikaistu betoniseinä tasoitettiin myöhemmin molemmin puolin tasoitelaastilla.
Seinä jätettiin laastin väriseksi Heljä Liukko-Sundströmin toivomuksesta. Hänen tarkoituksensa on myöhemmin tehdä seinään keramiikkataideteos.

Seinän oikaisuvalun jälkeen rakennettiin pitkistä puutavarasta telineet katoksen ympärille. Puutavara saatiin lahjoituksena.

Rakennustyömaata koskevaa lainsäädäntöä noudatettiin myös putoamissuojauksen osalta rakentamisen aikana.

Vanha peltikatto purettiin.
Katon yläosa (lippaosa), jonka alle terassiosa rakennettiin, purettiin kokonaan.

Katon korjaus aloitettiin terassiosan yläpuolelle tulevasta lippaosasta, johon asennettiin uudet kattotuolit, aluskate ja ruodelaudat.

Tukipilarit voitiin käyttää entiset. Osaa pilareista jouduttiin lahovaurioiden takia lyhentämään, mutta koska terassiosan yläpuolista kattoa madallettiin, pilareiden pituus riitti. Reivilankut, jotka pitävät pilarit pystyssä, uusittiin kaikki. Reivilankkuihin käytetty puutavara saatiin lahjoituksena.

Terassiosan yläpuolelle tulevat kattotuolit uusittiin. Kattotuolit kiinnitettiin kulmarauodoilla. Peltikaton alle tulevat ruodelaudat uusittiin. Terassiosan kohdalle laitettiin aluskate.

Seuraavaksi kunnostettiin museokoneiden yläpuolella oleva katon osa.

Betoniseinän sisäpuolen yläosa ja ulkopuolen muurattu osa oikaistiin oikaisulaastilla.

Katokseen tehtiin sähkötöitä.

Räystäslaudat asennettiin ja maalattiin. Uusi peltikatto asennettiin ja räystäspellit kiinnitettiin. Vasta kun kaikki katolla ja räystäällä tehtävät työt oli saatu valmiiksi, rakennelmaa kiertävät telineet purettiin.

Irtonaiset museoesineet siirrettiin taljaamalla loppusijoituspaikoilleen.

Katoksen katon alalauδοitusta varten rakennettiin telineet katoksen sisäpuolelle. Telineisiin käytettiin aikaisemmista telineistä purettua puutavaraa.

Kattotuolien alapintaan asennettiin laudoitus. Alalauδοituksen valmistuttua, alakatto maalattiin ruiskulla, jonka jälkeen telineet purettiin.

Katoksen aluslauδοitus ja räystäslaudat maalattiin vaalean harmaalla värillä. Tukipilarit ja reivilankut maalattiin hieman tummemmalla harmaalla.

Alkuperäisessä suunnitelmassa oli tarkoitus käyttää punaista ja valkoista, mutta värisävyt muutettiin ympäristöön ja Heljän tulevaan taideteokseen paremmin sopivaksi.

Katon valmistumisen ja maalausten teon jälkeen aloitettiin terrassiosan tekeminen. (Kuvassa vielä suojapeitteet, joilla museokoneet oli peitetty maalausta varten. Kuvassa myös terrasilankkujen alle tehdyt betonivalut.

Terassiosalle tehtiin kestopuusta puulattia sekä portaat ylätasolle.

Kuvassa terrasilaudoitus valmiina, ilman kaiteita ja reunalautoja. Ylätasolle vievät portaat ovat runkovaiheessa.

Kuvassa ylätasolle vievät portaat ovat kaiteita vaille valmiit.

Tässä vaiheessa kävivät Forssan lehden reporterit ja kuvaaja tekemässä hankkeesta lehtijutun.

Terassiosa sekä kohdat, joissa on putoamisvaara, varustettiin kaiteilla. Kaiteiden verhouslaudat maalattiin tummemmalla harmaalla.

Kuvassa näkyy myös lahjoituksena saatu pirttikalusto.

Betoniseinä tasoitettiin molemmin puolin laastilla.

Katoksen sähkötyöt saatettiin loppuun.

Kuvassa terassiosaan asennettiin kattovalo. Humpilan kunta on lupautunut huolehtimaan sähkömaksuista.

Kestopuutavaraa jäi sen verran yli, että siitä tehtiin terassitilaan kiinteä tarjoilupöytätaaso. Taso sijoitettiin siten, että se ei peitä museokoneita näkyvistä.

Ilmoitustaulut kunnostettiin ja siirrettiin kulkuportaiden viereen.

WC siirtoa ja muutosta puuvajaksi ei toteutettu. Puretun peltikaton aluslaudat, joita ajateltiin muutostyöhön, osoittautuivat kelvottomiksi. Tämä muutostyö toteutetaan myöhemmin kyläseuran varoin.

Lopputöinä toteutettiin suojana olleen pressukatoksen purku ja kulkutielle asennetun puomin poisto.

Työmaa-alue siivottiin.

Raivattu vesakojäte, vanhat kattopellit ja rakennusjäte vietiin pois.

Rakennusjätteet vietiin hyötykäyttöön. Kaatopaikalle sekajätteeseen jouduttiin viemään vain neljä jättesäkillistä.

Sähkökaapin (jonka paikkaa ei muutettu) ympärille istutettiin koristepensaasia taimia.

Kun hankkeen yhteenvetoa tässä vaiheessa tehtiin, todettiin, että rahaa oli kulunut 900,- euroa alle budjetoidun. Katoksen sivussa oleva rinne ehdotettiin myös päällystettäväksi kivillä. Tällöin siitä tulisi yhdenmukainen ylemmän rinteiden kanssa. Selvitetty asiaa LounaPlussan kanssa ja saatiin vastaus, että katoksen viereiselle rinteelle voidaan a.o. rahalla tehdä vastaava kivetys kuin ylemmällä rinteellä jo on.

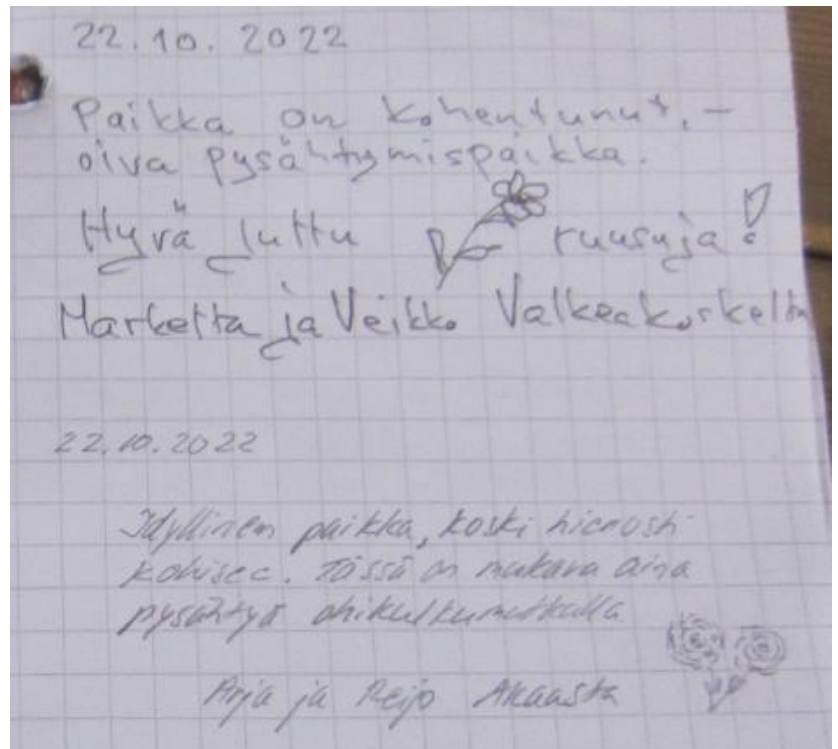
Tämä osuus hyväksyttiin hankkeeseen kuuluvaksi jälkikäteen, koska siitä ei ollut mainintaa alkuperäisessä hankesuunnitelmassa.

Lisäkivetyksen ansiosta myös portaat sulautuvat maisemaan hienosti.

Lisäkivetyksen alla on halkaisijaltaan 160 mm vahvistettu vesiputki, joka johtaa katoksen yläpuolta sade- ja sulamisvedet pois.

Katokseen viedystä vieraskirjasta näkyy, että padolle pysähtyvät matkailijat kauempaakin Suomesta.

4.2.b Aikataulu

Hanke laitettiin vireille 10.12.2021. Jo ennen ao. päivämäärää oli vuosina 2020 - 2021 tehty suunnitelmia ja laskelmia patoalueen kunnostamiseksi. Kyläseuralla eikä Humppilan kunnalla ei kuitenkaan ollut varoja asian toteuttamiseksi. Asia lähti etenemään vasta kun saatiin tieto, että hankkeelle on saatavissa ulkopuolista rahoitusta LounaPlussan kautta.

Hankkeen toteutettiin 1.2.2022 – 31.12.2022 välisenä aikana. Seuraavana muutama toteuttamiseen liittyvä ajankohta:

- 25.2.2022 ELY-keskus hyväksyi hankkeen.
- 21.4.2022 Humppilan kunta myönsi tilapäislainan 10 000 e. Myllypadon alueen kunnostamiseen.
- 11.6.2022 Talkootyömaan aloituskokous padolla. Käyty työtehtävät läpi.
- 13.6.2022 Aloitettu patoalueen kunnostus pusikoiden raivauksella ja maansiirtotoilla.
- 29.8.2022 Forssan lehdestä toimittaja ja valokuvaaja kävivät paikalla tekemässä lehtijutun.
- 13.9.2022 Todettu, että yhden rinteen lisäkivetykseen voidaan tehdä hankkeen puitteissa.
- 12.12.2022 Viimeinen hankkeeseen liittyvä lasku (lisäkivetyksen kivet) maksettiin.

4.2.c Resurssit

Henkilöresurssit

Talkootöissä oli mukana 11 henkilöä yhteensä 712,5 tunnin verran, joista 7,5 tuntia oli työtä traktorin peräkärryllä, etukauhalla ja perälevyllä. Yhdellä talkoolaisella on sähköurakointioikeudet, joten myös katoksen sähkötyöt tehtiin talkoilla. Alkuperäinen talkootyötuntiarvio ylitettiin talkootyön osalta 290,5 tunnilla ja traktorityön osalta 1,5 tunnilla.

Talkootyön määrää nostivat mm. seuraavat seikat:

- Sähkötöiden tekeminen talkoilla ostopalvelun sijaan.
- Työtelineet rakennettiin lahjoituspuutavarasta. Tällöin säästettiin telineiden vuokrakuluissa.
- Katoksen tukipilareita ei alun perin ole laitettu linjaan, mikä aiheutti lisätyötä räystäiden sijoittelussa.
- Yksi katoksen tukipilarin perustus jouduttiin jälkikäteen tukemaan.

Materiaresurssit

Kyläseuran jäseniltä saatiin patoalueen kunnostamisessa tarvittuja materiaaleja merkittävässä määrin lahjoituksena. Talkoolaiset käyttivät talkootyössä omia työkalujaan.

4.2.d Toteutuksen organisaatio

Hanke toteutettiin Myllynkulman kyläseura ry jäsenten toimesta.

Myllykatoksen rakennepiirustukset teki Harri Saarinen, Rakennussuunnittelu.

Työnjohtajana työmaalla toimi kyläseuran puheenjohtaja työsuojeluinsinööri Sakari Tuunainen.

4.2.e Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kustannusarvio oli 21 251,58 e, josta LounaPlussan kautta saatavan tukiaavustuksen osuus (60 %) on 12 750,95 e. Oman rahoituksen osuudeksi (40 %) oli ennakoitu talkootyötä 6 510,00 e edestä sekä lisäksi kyläseuran varoista 1 990,63 e.

Humppilan kunta antoi hankkeen toteuttamista varten 10 000,00 e lainaa kyläseuralle. Saadun lainan lisäksi kyläseura rahoitti rakennustarvikkeiden ja ostopalveluiden hankkimista omalla rahalla 2 716,37 e verran.

Toteutuneet kustannukset olivat 23 601,87 e, josta ostetut tavarat ja palvelut 12 716,37 e. Talkootyön osuus oli 10 885,50 e. ELY-keskuksen tekemän laskelman mukaan kyläseuran rahallinen maksuosuus on 1 180,55 e.

4.2.f Raportointi ja seuranta

Hanketta on seurattu merkitsemällä hankkeeseen liittyvät asiat muistiin päivittäin.

Hanketta arvioitiin kyläseuran jäsenten toimesta sääntömääräisessä syyskokouksessa 19.11.2022.

Hankkeessa on lisäksi pidetty yhteyttä rahoituksen myöntäneeseen LounaPlussaan seuraavasti:

19.4.2022 Tapaaminen LounaPlussan toimistolla Forssassa. Käyty läpi tämän hetken tilanne ja tulevat toimenpiteet.

8.6.2022 LounaPlussan katselmus Ylimyllyllä.

7.9.2022 Tehty alustava yhteenveto hankkeeseen käytetystä rahoituksesta. Rahaa on kulunut n. 900,- euroa alle budjetoidun. Kysytty, voidaanko säästynyt summa käyttää muuhun kuin hankesuunnitelmassa ilmoitettuihin kohteisiin.

13.9.2022 LounaPlussan vastaus, että lisäkivetys voidaan tehdä hankkeen puitteissa.

4.2.g Toteutusoletukset ja riskit

Myllykatoksen betonirakenteiden huono kunto oli otettava huomioon sekä korjausta suunniteltaessa että toteutettaessa. Ennakoidut betonirakenteiden korjaukset toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Muualla kuitenkin paljastui rakenteiden heikkoutta. Mm. yhden tukipilarin betonialusta oli pakko korjata, koska muuten osa rakenteista olisi romahtanut.

Muuten riskit eivät toteutuneet. Huolellisella ennakkosuunnittelulla, rakennustavaroiden järjestelyllä ja työn valvonnalla saatiin 0 –tapaturmatilasto aikaiseksi. Työt pysäytettiin siksi aikaa, kun työmaalla oli ulkopuolisia. Lukittavan peräkärryn käytön vuoksi rakennustarvikkeita tai –työkaluja ei työmaalta kadonnut.

4.3 Yhteistyökumppanit

Myllynkulman kyläseuran yhteistyökumppaneina hankkeen rahoituksessa olivat seuraavat tahot:

Hankkeen rahoittamisen mahdollisti Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto. Rahoitus haettiin LounaPlussan kautta. Humpilan kunta antoi rakennusajaksi lainan.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Tulokset

Romahtamisvaarassa ollut patoalueen katosrakennelma sai useamman kymmenen vuoden jatkoajan. Katos sai uuden, ympäristöön sopivamman ulkomuodon terassiosan katto-osan muutoksen ansiosta. Kulkeminen katoksen maavaraisella, osin romahtaneella lattialla on nyt turvallista, koska maavarainen lattiapinta on tasoitettu ja oleskelualueella (terassilla) on nyt kestopuusta tehty lattia. Katoksen putoamisvaaralliset kohdat on varustettu kaiteilla. Alue on nyt ulkonäöltään siisti ja se voidaan helpommin pitää vapaana vesaikosta. Aluetta voidaan nyt käyttää virkistäytymisalueena myös katosrakennelman ja sen ympäristön osalta (ei pelkästään nuotiopaikkana ja uimapaikkana). Armas Puolimatkan muistomerkiltä on nyt näköyhteys padolle.

Vaikutukset

Vaikutus lähialueen asukkaille on tuntuva, koska aikaisemmin ränsistynyt katos ja vesakoitunut ruma alue on nyt siisti, jopa kaunis. Alueen käyttö kyläyhteisön ja kunnan virkistäytymispaikkana on parantunut ratkaisevasti. Patoalueelle pysähdytään (syksyllä 2022 katokseen laitetun vieraskirjan mukaan) kauempaakin Suomesta. Heljä Liukko-Sundström on nyt vienyt mm. ulkomaisia vieraitaan patoalueelle ja esitellyt sitä heille.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Jatkuvina kunnossapidon toimenpiteinä on ajateltu seuraavaa:

- Ruohonleikkaus tasaisilta alueilta.
- Vesaikkojen kitkeminen kivipenkkojen alueelta.
- Kerran vuodessa niiden alueiden raivaus raivaussahalla, joihin tässä hankkeessa ei koskettu.

Kertatoimenpiteinä seuraavia:

- Katokselle tulevan betonisen vedenjuoksutusrännin tukeminen.
- Alueella olevan nuotiopaikan varustaminen katoksella.